Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Jaarverslag 2024

- Verslag Bestuur
- Verslag Raad van Toezicht
- Verslag Besparen
- Verslag Groengas

Bijlage: Ontwikkeling energieverbruik 2015-2024

Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Bestuur

Jaarverslag 2024

Jaarverslag Bestuur 2024

Het afgelopen jaar begon positief met de start van Stimuleringsregeling 2, geldend voor de jaren 2024 en 25. In de voorafgaande week had WEN huis-aan-huis een nieuwjaarswens met tegoedbon van 1000 euro voor verduurzamingsmaatregelen rondgebracht. Van de eerste regeling heeft maar liefst 74% van de woningeigenaren gebruik gemaakt. De commissie die de aanvragen beoordeelt bestaat nu uit projectleider Tina Hulst en bestuurslid Rigt Bosma.
Een andere mijlpaal is dat 'WEN verhuur' is opgestart met de installatie van een hybride warmtepomp en zonnepanelen bij vier huurders van Elkien. Vervolgens hebben negen andere huurders zich gemeld voor eenzelfde installatie. En inmiddels heeft Elkien ook toegezegd dat zij de verhuur van WEN gaat overnemen. Een mooi resultaat van alle WEN inspanningen om ook huurders de mogelijkheid te geven hun gasverbruik te halveren. Op dorpsniveau is van de beoogde 45% gasbesparing inmiddels 38% gerealiseerd. Voor wat betreft stroom levert het dorp inmiddels 82% van wat het van het net afneemt, terug (zie bijlage). Uit de vele contacten die WEN heeft met dorpsgenoten blijkt dat onze energie coöperatie inmiddels heel bekend is en dat er veel waardering is voor de activiteiten.

Het bezoek van toenmalig minister van Landbouw Piet Adema aan maatschap Veenstra, enthousiast deelnemer aan ons groengasproject, had als effect dat de minister overtuigd raakte van de noodzaak voor een aparte SDE++ categorie voor collectieve monomestvergisting.
Een ander hoogtepunt bij de groengasplannen was de aanbieding van het eindverslag van Werkgroep Leefbaarheid 2 aan dorp en wethouder, waarbij een van de werkgroep-deelnemers vertelde hoe zijn visie op het plan tijdens het proces positief was gekanteld.

De WEN organisatie heeft in 2024 een flinke slag gemaakt richting professionalisering. De statuten zijn gewijzigd en de Raad van Toezicht heeft een mooi gevarieerde 5-koppige bezetting gekregen met Henk Deinum, Arie van Dijk, Tjeerd Jongsma, Helena Posthumus en Sjoerd Verkuylen. Zij worden ondersteund door Geert Klaver, die een belangrijk deel van de voorbereiding van de statutenwijziging op zich heeft genomen en de Raad secretarieel ondersteunt.
De opstart van de rolverdeling nam flink tijd en energie van bestuur en RvT-leden, maar inmiddels zijn partijen vertrouwd geraakt met de afgesproken rapportage- en werkstructuur en weten ze elkaar goed te vinden en werken ze elk vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid aan het doel van een energieneutraal Wijnjewoude.

Bestuur
Intern bestuurlijk zijn er eveneens structurele stappen gezet. De werkgroepen Besparen en Groengas komen elk kwartaal in een bestuursvergadering ervaringen delen etc. Ook vindt er jaarlijks een functioneringsgesprek plaats met de projectleiders Tina Hulst (besparen) en Tjerk Sinnema (Friese Drieslag). Daardoor is er een betere verbinding en afstemming.
Pieter neemt de coördinatie van de bespaar en groengas activiteiten op zich. Daarom is besloten bij behandeling van project-onderwerpen het voorzitterschap van de bestuursvergadering in handen te leggen van Rigt Bosma. Een taak die zij deskundig en met verve oppakt.
Frans heeft de verantwoordelijkheid voor de locaties zonneweide en rwzi.

Het bestuur heeft 11 maal vergaderd en in april en december zijn Algemene Ledenvergaderingen gehouden. Op 15 april werden de leden RvT benoemd en bespraken we de Verhuur van hybride warmtepompen. Op 17 december kregen we een presentatie over Groengas uit monovergisting door Jan Willem Bijnagte van Colsen. Deze avond werd als bijzonder positief ervaren. Vooral ook omdat de plannen nu heel helder en concreet werden toegelicht.
In het bestuur was regelmatig aandacht voor het vraagstuk rond een geschikte bedrijfsvorm voor de groengasinstallatie waarbij het bedrijf "van het dorp" blijft en ook van de opbrengsten profiteert.

WEN en de gemeente
In de relatie WEN-gemeente kunnen we terugkijken op een positief kennismakingsbezoek van onze nieuwe burgemeester Andries Bouwman die aangaf onder de indruk te zijn van wat er in Wijnjewoude gebeurt. Ook hebben we afscheid moeten nemen van contactpersoon Timo Veen. Zijn taak werd overgenomen door de energie-ambtenaren Wim Wierda en Jacob Ottens.

Leden
Met een digitale ledenpeiling is door de leden volledige goedkeuring gegeven aan de jaarstukken 2023 en de voorgestelde benoeming van melkveehouder Harry Hoogenberg als bestuurslid.
Tina Hulst is met steun van WEN gestart met de masterstudie verandermanagement aan de VU in Amsterdam.
Eind 2024 bleek het ledental iets gegroeid naar 512 personen verdeeld over 389 huishoudens. Het aantal volgers is gegroeid naar 119.
WEN doet zijn best om zowel leden als andere Wijnjewoudsters goed op de hoogte te houden van de ontwikkelingen. De maandelijkse rubriek WEN Stap voor Stap in dorpskrant de Bân en de Nieuwsbrief voor leden (en volgers) zijn daarvoor belangrijke kanalen. Ook had WEN dit jaar een informatiestand op de familiedag van het dorpsfeest.

Vrijwilligers
WEN functioneert voor het allergrootste deel met vrijwilligers. In 2024 zijn er weer enkele toegetreden tot het 'WEN korps'. Het zijn Geert Klaver (ondersteuning RvT) Ed Weggemans (uitvoering Stimuleringsregeling 2 en verhuurbedrijf), Moyna Bierma (deskundigheid bij bedrijfsplannen melkveehouders) en Chris Moes (deskundigheid omgevingsvergunning). Prachtig dat nog steeds nieuwe mensen hun deskundigheid willen inzetten voor de energietransitie zoals we die in Wijnjewoude nastreven.
Er wordt veel van de vrijwilligers en ook van de betaalde krachten gevraagd. Daarom hebben we het jaar afgesloten met gezellige oudjaarsbijeenkomst met zelf uit te kiezen kunstwerkje als attentie.

Bij dezen wil het bestuur ook graag een diep gemeend woord van dank uitspreken naar allen die in 2024 met veel toewijding zich hebben ingezet voor WEN en de energieneutrale toekomst van Wijnjewoude.

Het bestuur van WEN
Frans Pool, Rigt Bosma, Sietze Hospes, Pieter de Kroon

Jaarverslag 2024

Raad van Toezicht Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal U.A.

In het eerste kwartaal van 2024 is de Raad van Toezicht geformeerd en op 15 april door de Algemene ledenvergadering van de Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal UA (WEN) benoemd. De Raad van Toezicht heeft in 2024 haar formele vergaderingen, vaak in aanwezigheid van meerdere of alle bestuursleden, gehouden op 24 april, 21 mei, 17 september en 3 december 2024. Op 5 augustus was er een extra vergadering van de Raad van Toezicht en het bestuur, waarin de accountant toelichting gaf op de jaarrekening. Naast hetgeen besproken is tijdens de vergaderingen zijn er ook tussendoor contacten geweest tussen bestuur en Raad van Toezicht om activiteiten op te volgen en zaken die spelen te bespreken. Van de vergaderingen zijn agenda's, notulen gemaakt en daarnaast wordt een actielijst bijgehouden. Dit en de bijlagen bij de vergadering zijn bewaard in een WEN Teams omgeving voor de Raad van Toezicht.

Op 24 april heeft het bestuur toelichting gegeven op de geschiedenis van de WEN en wat er speelt bij de 3 belangrijkste thema's van dat moment: groen gas/monomestvergister, verhuur van zonnepanelen, warmtepompen voor Elkien bewoners en het waarmaken van de gezamenlijke droom[1] met de discussies die de droom oproept.
Er zijn daarnaast afspraken gemaakt voor wat betreft de agenda van de Raad van Toezicht en de vergaderfrequentie van de Raad. Ook zijn aandachts- en actiepunten opgesteld voor opvolging door bestuur of Raad van Toezicht.

In de vergadering van 21 mei is de organisatie van de Raad van Toezicht besproken, zijn een voorzitter (Henk Deinum) en secretaris (Arie van Dijk) gekozen, is het rooster van aftreden besproken en vooralsnog geen planning voor het aftreding vastgesteld. Verder is de planning van de kwartaalvergaderingen vastgesteld en zijn de openstaande acties besproken en opgevolgd. Ook is de noodzaak voor een huishoudelijk reglement voor de Raad besproken. Vastgesteld werd dat dit voor nu niet nodig is. Als laatste is afgesproken dat Geert Klaver de Raad va Toezicht secretarieel zal ondersteunen.

Op 5 augustus werd de jaarrekening 2023 en het accountantsverslag in aanwezigheid van de accountant behandeld. Na toelichting werd duidelijk welke punten het bestuur op moest pakken om beter te voldoen aan de naleving van wet- en regelgeving. Deze punten zijn vastgelegd in de actielijst. Onder voorbehoud van een aantal kleine aanpassingen is in principe akkoord gegeven op de jaarrekening. Ook zijn afspraken gemaakt over het aanpassen van de planning voor het jaarwerk en de accountantscontrole.

De Raad heeft nadat de aanpassingen waren gedaan formeel akkoord gegeven per brief op de jaarrekening, zodat het bestuur tijdens de ledenvergadering waarin de jaarrekening behandeld wordt, gedechargeerd kan worden. In deze vergadering is verder de al langer openstaande bestuursvacature besproken. Het bestuur droeg Harry Hoogenberg voor en de Raad van Toezicht was daarmee akkoord, waarna de heer Hoogenberg aan de ALV voorgedragen en door de ALV benoemd kon worden. Ook kwam de stand van zaken met betrekking tot groen gas/monomestvergister aan bod.

In de vergadering van 17 september is de jaarplanning voor de Raad van Toezicht vastgesteld en zijn de concept activiteitenplanning 2025 en de concept begrotingen en jaarplannen Groen Gas en

[1] De droom: we produceren in Wijnjewoude vanaf 2025 minimaal zoveel duurzame energie als we in ons dorp nodig hebben. We zijn er rijker van geworden, wonen comfortabeler en zijn helemaal onafhankelijk van commerciële partijen. Er is een grote saamhorigheid en we zijn er hartstikke trots op dat we deze duurzame droom met elkaar hebben waargemaakt. Ons dorp is er bekend door geworden. Mensen willen er graag wonen. Iedereen is er aan gewend, we zouden niet meer terug willen.

Besparen inclusief een toelichting op de stand van zaken besproken. Naar aanleiding daarvan is afgesproken een risico-inventarisatie te maken die bestuur en Raad ondersteunen bij het nemen van beslissingen over deze onderwerpen. Deze risico-inventarisatie is in de vergadering van januari 2025 besproken. Daarnaast is de staat van aftreden en overzicht van nevenfuncties vastgesteld, waarbij de data van aftreden van leden van de Raad van Toezicht vastgesteld later worden ingevuld, omdat dit nu nog niet noodzakelijk was.

Op 3 december is de begroting en jaarplanning voor 2025 van alle activiteiten van de WEN behandeld. De Raad heeft het bestuur als advies meegegeven om doelen en belangrijkste prestatie-indicatoren beter te concretiseren. Ook is het aangepaste organisatieschema en besturingsstructuur van de WEN, waarin de rol van de Raad van Toezicht is toegevoegd behandeld. De basis hiervoor is gegeven in de statuten van WEN. Verder zijn afspraken gemaakt over de informatie die de Raad van Toezicht ontvangt; deze zijn in een startnotitie vastgelegd. Werkende weg zal de informatievoorziening tussentijds geëvalueerd en waar nodig bijgesteld worden.

Raad van Toezicht Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal UA

Voorzitter:	Secretaris:
Henk Deinum	Arie van Dijk

21 mei 2025

Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Besparen

Jaarverslag 2024

Wijnjewoude, maart 2025

Inleiding

Het doel van het project Besparen is om met elkaar in 2028, als de PAW afloopt, 45% bespaard te hebben op het gezamenlijke gasverbruik om te komen tot 1 miljoen m3 gas wat we met een mono-mestvergister kunnen opwekken (zie project Groen Gas).
Het jaar 2015 is het uitgangspunt met een gasverbruik van 1.877.000 m3. Eind 2023 was het gasverbruik 1.174.000 m3. Dat betekent dat we 37,5% gas hebben bespaard.
We verwachten in maart/april 2025 de cijfers van Liander over het jaar 2024.

De methode die we gebruiken om met alle bewoners in het dorp energie te besparen is de Capability Approach (CA). Dit is een theoretisch kader dat is ontwikkeld door de econoom Amartya Sen en verder is uitgewerkt door Martha Nussbaum. Het richt zich op de mogelijkheden die mensen daadwerkelijk kunnen verwezenlijken, in plaats van alleen te kijken naar economische middelen of welzijnsindicatoren zoals inkomen of consumptie.
Naar de praktijk van Wijnjewoude vertaald, betekent dit dat we altijd aansluiten bij waar de bewoners zijn. Hun situatie en hun perspectief is het vertrekpunt. Van daaruit worden de bewoners gestimuleerd hun eigen keuzes te maken en hun eigen route te bepalen. Soms gaat het dan iets langzamer dan wij willen, maar het grote voordeel van deze 'eigen regie' is, dat het doorleefde en bewuste keuzes zijn, waarbij de kans op continuïteit van bewust bespaargedrag groter wordt.
Vanuit deze manier van kijken, denken en 'zijn' is persoonlijk contact met bewoners in het kader van energiebesparing essentieel gebleken. Dit is tegelijkertijd de belangrijkste leerervaring tot nu toe in Wijnjewoude.

In dit jaarverslag over 2024 wordt aan de hand van de gestelde doelen zichtbaar hoe we de mogelijkheden van bewoners in Wijnjewoude vergroten waarmee ieder op zijn/ haar eigen unieke manier bespaart op het energieverbruik.

Doel 1: Alle huishoudens/adressen in Wijnjewoude maken gebruik van de stimuleringsgelden van WEN om te besparen op hun energieverbruik

Eind 2023/ begin 2024 hebben we de eerste stimuleringsregeling van €2000,- per adres administratief afgerond samen met de commissieleden (Commissie Aanvragen Stimuleringsregeling).
De 2^{e} stimuleringsregeling (SR2) van €1000,- per adres is gebouwd en gestart per 1 januari 2024 met een efficiënt administratie- en beoordelingsproces. Deze efficiëntieslag was mogelijk omdat we 2 jaar ervaring hadden opgedaan met een strak georganiseerd systeem.

Resultaten stimuleringsregeling 1 & 2 in 2024:
Er zijn 184 aanvragen ingediend voor Stimuleringsregeling 1 en 2.
Er zijn 80 aanvragen van stimuleringsregeling 1 uitbetaald en 94 van stimuleringsregeling 2.

De administratie werd verzorgd door Rigt, Ed, Fieke en Tina.
Veel bewoners zijn vooraf persoonlijk ondersteund in het maken van hun persoonlijke bespaarplan door de energiecoaches Willem en Otto, door Frans en door Tina. Alle aanvragers worden persoonlijk gebeld door Tina om hun bespaarplan en -stappen te delen en evt. aanvullende tips, adviezen en ideeën te ontvangen. Deze persoonlijke ondersteuning wordt erg gewaardeerd door de bewoners.

Resultaten stimuleringsregeling 1 & 2 tot en met 2024:
Eind 2024 hebben 667 van de in totaal 902 adressen een aanvraag gedaan voor hun stimuleringsbijdrage. Dat is 74%.

- 517 van de 680 woningeigenaren hebben een aanvraag gedaan tot nu toe, dat is 76%.
- 117 van de 187 huurders, dat is 62%. Hun aanvragen zijn individueel geweest, samen met de verhuurder of het huren van een hybride warmtepomp bij WEN.
- 21 van de 34 bedrijven/ overige gebouwen zonder woonbestemming heeft een aanvraag gedaan, dat is 62%

Analyse:

- Van de woningeigenaren zijn er 13 huishoudens die in 2024 voor het eerst in actie zijn gekomen en een aanvraag hebben gedaan voor hun stimuleringsbijdrage. Alle andere aanvragers zijn doorgegaan met het nemen van energiebesparende maatregelen m.b.v. SR2. De motivatie van veel woningeigenaren is dan ook: ‘de nieuwe stimuleringsregeling stimuleert om door te gaan met het nemen van energiebesparende maatregelen!’
- Opvallend is het verhoogde aantal huurders dat in actie is gekomen. Dit was vorig jaar 26% en is nu 62%! Hieruit blijkt dat mogelijkheden creëren en de persoonlijke benadering helpt, want we hebben afgelopen jaar alle huurders persoonlijk bezocht waardoor zij in actie zijn gekomen.
- Aan de eigenaren van adressen zonder woonbestemming is in 2024 geen actieve aandacht besteed. Het aantal aanvragen is dan ook hetzelfde gebleven t.o.v. 2023.
- Bij het begin van WEN in 2015 waren er al een aantal inwoners begonnen met het nemen van energiebesparende maatregelen. Vanaf de start van stimuleringsregeling 1 in april 2021 houden we de maatregelen bij die door een adres worden aangevraagd bij WEN. Dit betekent dat er zeker meer maatregelen zijn genomen en energie is bespaard dan tot nu toe is bijgehouden.

Bijzonderheden in 2024 n.a.v. de stimuleringsregelingen:

- Diverse bewoners met weinig/ geen eigen geld gaven aan geen hybride warmtepomp te kunnen betalen. Airco’s zijn goedkoper en worden al een tijdje niet meer alleen gebruikt om te koelen, maar ook om te verwarmen. Na gedegen onderzoek is de airco opgenomen in SR2 in het woongedeelte als hoofdverwarming. Stimuleringsbijdrage 50% van de kosten tot maximum van 1000 euro. 8 huishoudens hebben hier gebruik van gemaakt.
- In de zomer van 2024 lanceerde Gemeente Opsterland de Lokale Aanpak Isolatie subsidie. Uit onderzoek bleek dat 43 van de in totaal 152 rechthebbenden van deze subsidie ook nog geen gebruik hadden gemaakt van de stimuleringsbijdrage van

WEN. Deze huishoudens zijn persoonlijk bezocht en allen hebben hun eigen unieke verhaal/ redenen waarom ze nog niet aan de slag waren gegaan met het nemen van energiebesparende maatregelen. De verhalen van deze 43 mensen worden meegenomen in het vervolg in 2025. Geen van deze bewoners heeft tot nu toe een aanvraag bij WEN gedaan, maar de redenen hiervoor zijn bekend en in elk geval 10 huishoudens zijn hierdoor begonnen met het maken van een persoonlijk bespaarplan.

- Van de Lokale Aanpak Isolatie subsidie (LAI) van € 2177,- van gemeente Opsterland hebben in Wijnjewoude 41 adressen gebruik gemaakt. *(Informatie via Gemeente Opsterland dec. 2024).* Hiervan hebben 2 huishoudens ook de provinciale toeslag toegekend gekregen van €2500 omdat hun inkomen < 150% van het minimum is.

De samenwerking t.b.v. de stimuleringsregelingen is geëvalueerd en loopt zeer prettig en efficiënt met Ed Weggemans, Rigt Bosma, Frans Pool en Fieke Helder van Jas Administratie. We kunnen elkaar makkelijk en snel vinden om complexe aanvragen te bespreken. Opvallend is dat we elkaar spiegelen op de kern en bedoeling van de stimuleringsregeling. We bespreken de kaders van het reglement en zoeken tegelijkertijd naar mogelijkheden voor de specifieke aanvrager omdat onze visie is dat ieder huishouden uniek is en maatwerk nodig is om de krachtige stimulans van de stimuleringsregelingen uit te dragen.

Doel 2: WEN verhuur

In de winter van 2023/2024 hebben de eerste 4 huurders van Elkien een hybride warmtepomp en 6 zonnepanelen gehuurd bij WEN. Zij hebben alle 4 fors kunnen besparen op hun gasverbruik en daarmee direct op hun maandelijkse energiekosten.
In december 2024 hebben 9 huurders van Elkien een hybride warmtepomp gehuurd bij WEN en 5 van hen zonnepanelen.
Het monitoren van de ervaringen en de feitelijke kostenbesparing van deze 13 huurders is gestart en zal doorlopen in 2025.
In december heeft WEN via de bewonersraad Friesland een brief ontvangen waarin het bestuur van Elkien laat weten dat het contact met WEN als zeer prettig wordt ervaren. Er zijn diverse randvoorwaarden besproken met als doel om de door WEN aangebrachte installaties over te dragen aan Elkien. Dit zal in 2025 verder uitgewerkt worden door WEN, Elkien en Breman die het onderhoud doet voor Elkien.

Doel 3: Opslag/ batterijen

Er zijn inmiddels 9 adressen in Wijnjewoude begonnen met batterijen/ opslag van hun opgewekte stroom. Diverse bewoners hebben WEN gevraagd de ontwikkelingen hierin te volgen.
In het najaar 2024 zijn er een aantal webinars en bijeenkomsten geweest over particuliere opslag en buurtbatterijen. Energiecoaches Willem en Otto zijn hier geweest. Vooralsnog is het een interessante ontwikkeling die vooral na de afschaffing van de salderingsregeling interessant kan gaan worden voor individuele huishoudens en mogelijk voor een buurt of het dorp als geheel.

Doel 4: Ondersteuning bij energie bespaar vragen

- **Energiecoaches:** Begin 2024 hebben we afscheid genomen van energiecoach Esther. De kennis bij bewoners over kleine energiebesparende maatregelen en gedragsverandering is fors vergroot. Dat vraagt van energiecoaches Willem en Otto om met bewoners mee te denken over het nemen van grotere maatregelen zoals isoleren van dak, spouw of vloer, HR++ glas en (hybride) warmtepompen. Naast deze vragen kwamen er meerdere vragen binnen van huurders en woningeigenaren om warmtebeelden te maken van de woning om zo warmtelekken te ontdekken.
- **Fix team:** Poppe de Haan heeft vooral bij het installeren van de hybride warmtepompen bij huurders een belangrijke ondersteunende rol gehad in o.a. reparaties en afwerking n.a.v. de installatie.
- **Earn-e:** Kate Pool heeft in elk geval 5 bewoners ondersteund bij het installeren van de energiemonitor Earn-e.
- **ISDE-subsidie:** Steven Reitsma heeft vooral in het najaar 5 bewoners ondersteund bij het aanvragen van ISDE-subsidie. Dit is voor veel mensen ingewikkeld om zelf te doen.
- **Vraagbaak:** Frans Pool ondersteunt heel veel mensen direct in het dorp. Bijv. door hen bij inhoudelijke vragen door te verwijzen naar Tina, direct achter de computer een aanvraag in te dienen bij WEN of bewijsstukken te uploaden voor uitbetaling.
- **Activiteiten:** We hebben afgelopen juni voor het laatst meegedaan met een kraam op de familiemarkt tijdens het feest in Wijnjewoude. De ervaring was namelijk dat mensen met vragen ons heel goed via mail of telefonisch weten te vinden en het geen meerwaarde meer heeft om zichtbaar te zijn tijdens het dorpsfeest.

Financiën 2024

Er is ruim binnen de begroting gewerkt.
De realisatiecijfers zijn beschikbaar nadat ze in de ALV zijn goedgekeurd.

Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Groengas

Jaarverslag 2024

Inleiding

In 2024 heeft het Groengas Team, bestaande uit Tjerk Sinnema, Harm de Kroon en Pieter de Kroon de werkzaamheden meer programmatisch ingericht. De doelen van de deel activiteiten zijn beschreven en de planning en de voortgang wordt in Teams vast gelegd. Dit programma geeft meer structuur en overzicht en de voortgangscontrole wordt daardoor éénvoudiger. Dit heeft ook effecten op het jaarverslag. In de nieuwe structuur wordt hieronder bij de belangrijke thema's de doelstellingen weergegeven en de stand van zaken eind 2024 beschreven. Hiermee hopen wij, ook voor de leden, op een toegankelijke wijze de stand van zaken voor Groengas te beschrijven.

BEDRIJFSVORM

Doel

Passende bedrijfsvorm voor de monovergister ontwikkelen en vaststellen met een balans tussen eigenaarschap van WEN c.q. het dorp en een efficiënte slagvaardige organisatie voor het bedrijf Groengas Wijnjewoude.

Stand van zaken

Eerste verkenningen gedaan bij o.a. Gosse Kooi (ondernemer en investeerder), Gert van Dijk (hoogleraar (emeritus) coöperaties Nijenrode) en bij Groenfonds (groene investeringsbank). Ook is "Steward Ownership" verkend. Bij deze vorm staat niet de winst op de voorgrond, maar meer de toegevoegde waarde voor de samenleving. Uitgangsprincipe is dat het bedrijf maatschappelijk verantwoord onderneemt, financieel goed moet kunnen draaien en dat eventuele extra winst beschikbaar komt voor het dorp. Dit zal in 2025 verder uitgewerkt worden.

VEEHOUDERS

Doel

Leveringszekerheid voor WEN van 70.000 ton mest ten behoeve van de opwek van groen gas.

Stand van zaken

Rond 30 veehouders hebben hun medewerking in principe toegezegd. Voor deze bedrijven is een individueel bedrijfsplan opgesteld waarin de noodzakelijke investeringen zijn opgenomen en de financiële voordelen zijn berekend. Voorlopige analyse van voorwaarden voor een overeenkomst van WEN met de veehouders is uitgevoerd. Dit zal in 2025 verder worden geconcretiseerd. Er is in de omgeving van Wijnjewoude voldoende mest voorradig en er zijn ook voldoende participanten, waardoor WEN bij aanvang van het project kan beschikken over voldoende mest.

BUSINESS CASE

Doel

Uitwerken van een solide en realistische business case op een fundament, dat duidelijkheid biedt over de totale exploitatie kosten en voldoende inkomsten gedurende de eerste 12 jaar, op basis waarvan financiering aangetrokken kan worden.

Stand van zaken

Concept is gereed. Eerste screening door ingenieurs bureau CCS is gedaan met op zich een positief oordeel. Afspraken voor tweede contra-expertise door BioValue gepland.

BOUW VERGISTER

Doel

Bouwen van de vergister met randapparatuur, sloop en bouwrijp maken terrein tot en met ingebruikstelling van alle onderdelen binnen de geplande tijd en de begrote kosten. Start productie juli 2026.

Stand van zaken

Alle voorbereidingen liggen op schema. Daardoor kan de sloop van bestaande voorzieningen en bouwrijp maken van de grond in 2025 plaats vinden.

SUBSIDIES

Doel

Maximaal benutten van alle subsidie mogelijkheden, opdat het project gerealiseerd kan worden binnen de financiële kaders en er voldoende veehouders participeren.

Stand van zaken

Maximaal resultaat met subsidie Gebiedsgericht Versnellen (6 miljoen), Leader (€ 113.000), elektrische vrachtauto (€ 80.000) en door lobby bij SDE++ is “Mesthub” (bedrijfsmodel Wijnjewoude) opgenomen in de regeling voor exploitatie subsidie SDE 2025. Verantwoording PAW op orde.

VERKOOP GROEN GAS EN CERTIFICATEN

Doel

Op het moment van ingebruikstelling worden de geproduceerde certificaten verkocht tegen een prijs die de business case rendabel maakt. De contracten bieden voldoende zekerheid.

Stand van zaken

Oriënterende gesprekken geweest met afnemers. Oriëntatie op de markt, ook in het buitenland, heeft veel aandacht gehad. Politieke ontwikkelingen worden gevolgd. De Bijmeng verplichting moet hier voor een doorbraak gaan zorgen. Want op dit moment is de marktprijs nog te laag en zullen gebruik gaan maken van een exploitatie garantie door de overheid.

Wijnjewoude Energie Neutraal 2025

Bijlage: Ontwikkeling energieverbruik 2015-2024

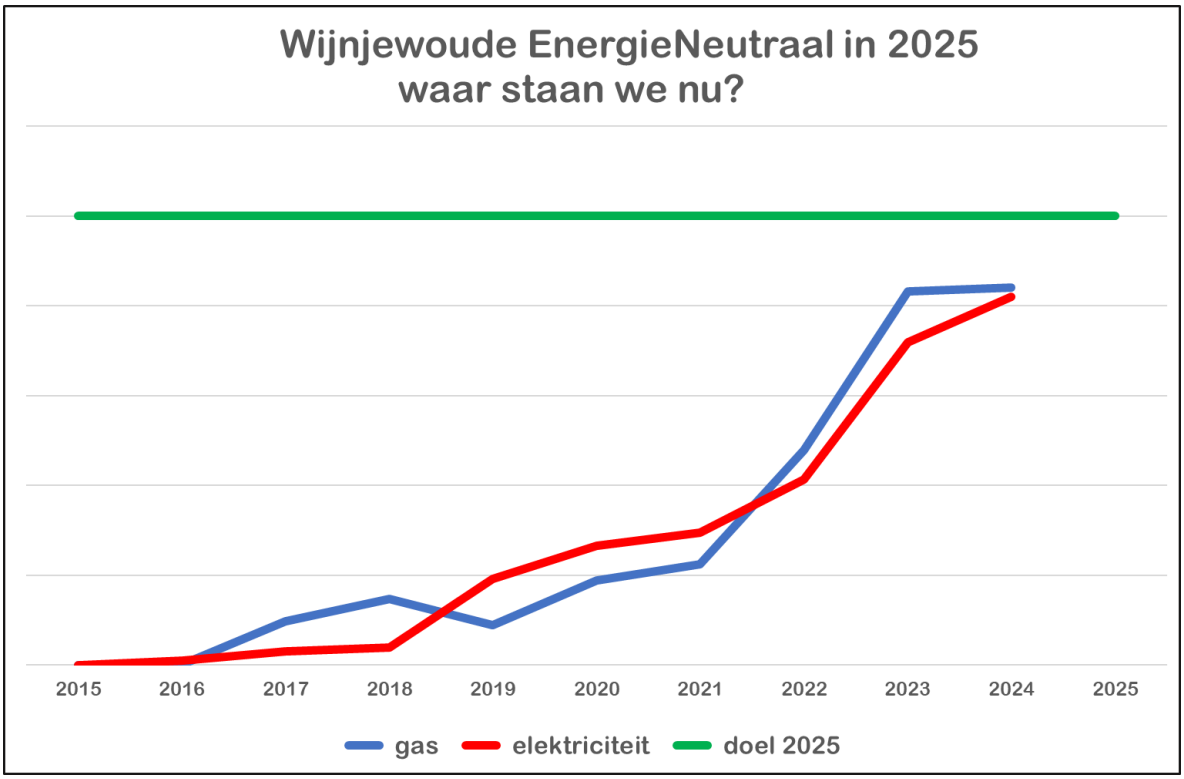
Wijnjewoude EnergieNeutraal in 2025
waar staan we nu?
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
gas
elektriciteit
doel 2025

Ontwikkeling energieverbruik Wijnjewoude 2015-2024

Wijnjewoude in 10 jaar energieneutraal. Dat is de doelstelling van WEN. Om de voortgang te meten, wordt jaarlijks het energieverbruik van het dorp gevolgd. We rapporteren het elektriciteitsverbruik in Kwh en het gasverbruik in m^3.

1. Gasverbruik

Gasverbruik totaal in m3 per jaar * 1000
kleinverbruikersaansluitingen

	Opsterland		Wijnjewoude	
2015	26.198		1.877	
2016	26.549	(+ 1,3%)	1.875	(- 0,1%)
2017	25.511	(- 3,9%)	1.794	(- 4,3%)
2018	25.070	(- 1,7%)	1.753	(- 2,3%)
2019	25.728	(+ 2,6%)	1.802	(+ 2,8%)
2020	24.818	(- 3,5%)	1.718	(- 4,7%)
2021	24.453	(- 1,5%)	1.687	(- 1,8%)
2022	21.640	(- 11,5%)	1.473	(- 12,7%)
2023	17.529	(- 19,0%)	1.174	(- 20,3%)
2024	17.617	(+ 0,5%)	1.167	(- 0,6%)
verschil 2015-2024		(- 32,8%)		(- 37,8%)
aansluitingen in gebruik 2024	12.294		823	

TOELICHTING

WEN zet in op vermindering van het gasverbruik met 45%. Dit zal vooral worden gerealiseerd door isolatie, (hybride) warmtepompen en gedragsverandering. De cijfers ijlen na. We beginnen daarom pas de afgelopen drie jaar en in nog beperkte mate, de effecten van de PAW-inspanningen te zien op de daling van het gasverbruik.

Het gasverbruik in Wijnjewoude daalt al sinds 2015, het jaar 2019 uitgezonderd, elk jaar. T.o.v. 2015 is de daling inmiddels 38%. In mindere mate geldt hetzelfde voor geheel Opsterland, maar ook daar is de daling inmiddels 33%. In de cijfers t/m 2022 zijn de effecten van de inspanningen vanuit WEN m.b.t bewustwording en besparen zichtbaar. We lopen elk jaar een beetje voor op geheel Opsterland.

De eerste grote verandering zien we in de cijfers over 2022 en 2023. De daling is het gevolg van:

- de zachte winters van 2021, 2022 en 2023
- de enorm gestegen bewustwording van het energieverbruik als gevolg van de sterke stijging van de energieprijzen

en specifiek voor Wijnjewoude:

- de extra inspanningen vanuit WEN op het onderwerp besparen

In 2024 is het gasverbruik nog nauwelijks verder gedaald t.o.v. 2023, waardoor het doel van 45% besparing wat langer uit beeld blijft. Weersinvloeden zullen hiervoor de belangrijkste verklaring zijn.

2. **Elektriciteitsverbruik**

Elektriciteitsverbruik in Kwh (x 1000) per jaar
kleinverbruikersaansluitingen

	Opsterland		Wijnjewoude	
2015 *)	60.703		4.691	
2016 *)	59.944	(- 1,3%)	4.563	(- 2,7%)
2017 *)	58.263	(- 2,8%)	4.345	(- 4,8%)
2018 *)	58.491	(+ 0,4%)	4.277	(- 1,6%)
2019 **)	59.807	(+ 2,2%)	4.478	(+ 4,7%)
2020 **)	59.520	(- 0,5%)	4.364	(- 2,5%)
2021 **)	60.321	(+ 1,3%)	4.506	(+ 3,3%)
2022 **)	57.849	(- 4,1%)	4.279	(- 5,0%)
2023 **)	56.367	(- 2,6%)	4.224	(- 1,3%)
2024 **)	55.179	(- 2,1%)	4.124	(- 2,4%)
verschil 2015-2024:		(- 9,1%)		(- 12,1%)
aansluitingen in gebruik 2024	13.644		906	

*) na aftrek teruglevering
**) zonder aftrek teruglevering

TOELICHTING

Het elektriciteitsverbruik in Wijnjewoude is t.o.v. 2015 gedaald met 12%. De cijfers zijn vertekend doordat vanaf 2019 de terug geleverde stroom niet meer in de data is verwerkt.

Ten gevolge van het gedeeltelijk vervangen van verwarmen op gas door verwarmen met elektriciteit zal het elektriciteitsverbruik stijgen. Daarentegen hebben gedragsverandering en het installeren van steeds meer zuinige apparaten een drukkend effect op het verbruik. Per saldo leidt dit vooralsnog tot een kleine daling van het verbruik.

De cijfers worden zwaar vertekend vanaf 2019 doordat Liander vanaf dat moment de cijfers niet meer corrigeert voor teruglevering. In paragraaf 4 is het effect van de teruglevering gebaseerd op onze eigen registratie van zonnepanelen in beeld gebracht.

3. **Elektriciteitsopwek**

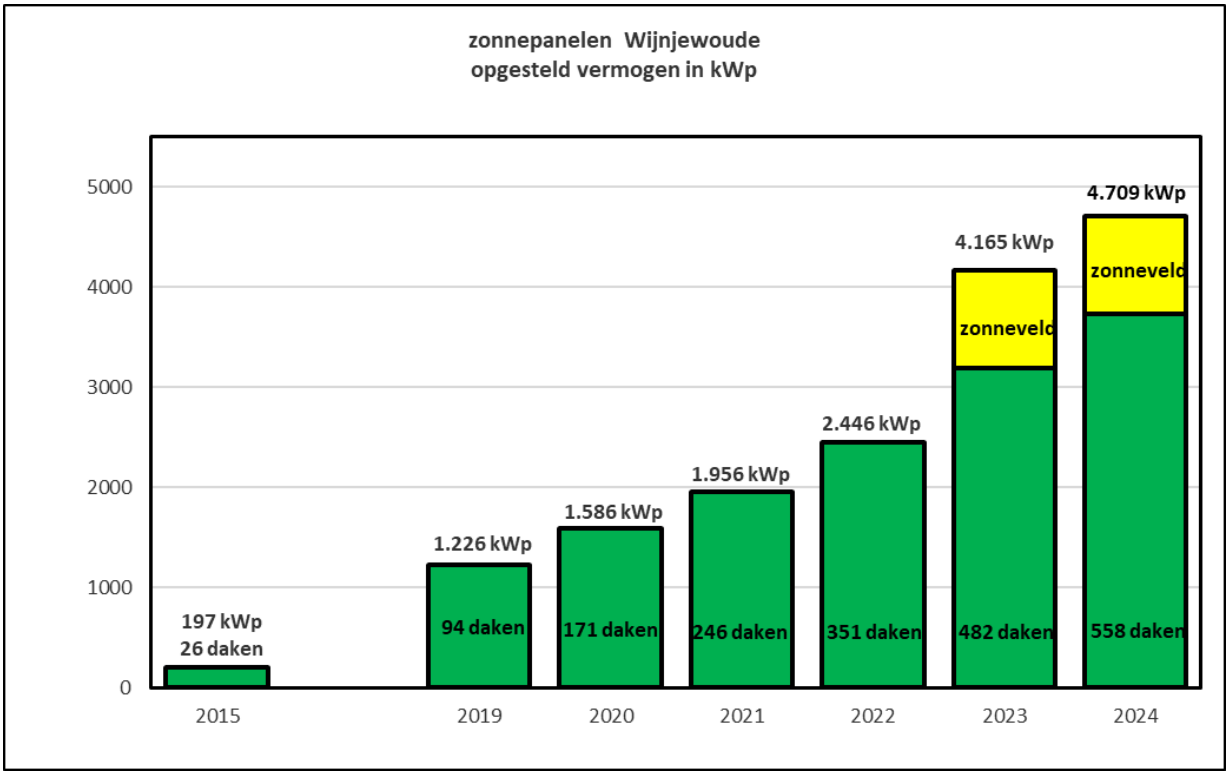

zonnepanelen Wijnjewoude ultimo 2024

	aantal adressen	percentage met panelen	aantal panelen	opgesteld vermogen in kWp
koopwoning	429	(65%)	6.985	2.425
huurwoning	108	(59%)	761	287
boerendak	7		2.533	768
bedrijfsdak (en overig)	13	(38%)	564	193
postcoderoos	1		202	62
zonneveld			2.040	969
totaal	559	(63%)	13.085	4.709

TOELICHTING

Het opgesteld vermogen van zonnepanelen in Wijnjewoude is in totaal 4.709 kWp eind 2024. Op 63% van alle daken liggen zonnepanelen. Voor alleen koopwoningen is dat 65%. Huurwoningen hebben een grote inhaalslag gemaakt en panelen liggen nu op 59% van alle huurhuizen. Op bedrijfsdaken (38%) is nog veel te winnen. De ontwikkeling stagneert hier als gevolg van de netproblemen bij Liander waardoor geen projecten op grote daken kunnen worden uitgevoerd.
Begin 2023 is het vermogen in een klap met 969 kWp toegenomen als gevolg van het in gebruik nemen van het zonneveld.

De hoeveelheid opgewekte energie is globaal 87,5% van het opgesteld vermogen, dus 4.121.000 Kwh per jaar.

4. **Elektriciteitsverbruik en -opwek gesaldeerd**

Elektriciteitsverbruik in Kwh (x 1000) per jaar
kleinverbruikersaansluitingen correctie voor eigen opwek

	Wijnjewoude				
	Geleverd van het net *)	**Opgewekt **)**	**Geleverd aan het net ***)**	**Saldo levering en teruglevering**	
2015	4.577	168	125	4.452	
2019	4.478	1.042	778	3.700	(- 16,9%)
2020	4.364	1.348	1.006	3.358	(- 9,2%)
2021	4.506	1.711	1.277	3.229	(- 3,8%)
2022	4.279	2.140	1.597	2.682	(- 16,9%)
2023	4.224	3.644	2.934	1.290	(- 51,9%)
2024	4.124	4.121	3.317	807	(- 37,5%)
verschil 2015-2024:					(- 81,9%)

*) exclusief teruglevering; 2015 gecorrigeerd

**) geschat o.b.v. 87,5% van opgesteld vermogen

***) geschat o.b.v 30% eigen gebruik particulieren, 10% grote daken, 0% zonneveld en postcoderoos

TOELICHTING

Wanneer we 2015 als uitgangspunt nemen, levert het dorp nu 82% van wat het afneemt van het net terug aan het net.

Een kanttekening hierbij. Een deel van de huishoudens heeft nog altijd geen slimme meter. Dit betekent dat het saldo van levering en opwek voor deze huizen in bovenstaande tabel een onderschatting is. Anderzijds wordt onze eigen zonnepanelenregistratie gevoed met informatie uit de stimuleringsregeling, meldingen van bewoners en zichtbaarheid van panelen vanaf de weg. Hierdoor missen we ongetwijfeld panelen, hetgeen leidt tot een onderschatting van het saldo van levering en teruglevering.

De schatting van de terug levering aan het net is gebaseerd op het opgesteld vermogen. Geschat wordt dat 87,5% (bron: Milieu Centraal) van het opgesteld vermogen ook daadwerkelijk wordt opgewekt en dat in geval van particuliere gebruikers 30% (bron: Milieu Centraal) van de opgewekte elektriciteit meteen wordt gebruikt, en dus 70% wordt terug geleverd aan het net.

5. **Van het gas af?**

Het geheel gas-loos maken van huizen is niet de doelstelling van WEN. Toch is het interessant om te weten om hoeveel adressen dit gaat. Het aantal elektriciteitsaansluitingen in gebruik is 906; het aantal gas-aansluitingen in gebruik is 823 (bron: opendata Liander). Dat zou betekenen dat 83 adressen van het gas af zijn (2015: 36).

6. **Samenvattend**

In vergelijking met 2015, de startdatum van WEN, is het gasverbruik met 38% afgenomen (van 1.877.000 m³. naar 1.167.000 m³.). De levering van elektriciteit uit het net na aftrek van de terug levering is met naar schatting 82% afgenomen (van 4.452.000 Kwh naar 807.000. Kwh). Op 63% van de daken liggen zonnepanelen met een opgesteld vermogen van 4.709 kWp (incl. zonneveld)

7. Verantwoording

De gegevens zijn afkomstig uit de open database voor kleinverbruikers van netbeheerder Liander. Hiermee kunnen we cijfers in historisch perspectief tonen vanaf 2015 en wordt inzichtelijk waar Wijnjewoude staat ten opzichte van de gemeente Opsterland als geheel. In de open database zijn de netbeheerders m.i.v. 2019 overgestapt op het leveren van elektriciteitsverbruiksgegevens zónder de terug levering van zelf opgewekte stroom. Hierdoor zijn de cijfers voor elektriciteitsgebruik hoger en niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Vanaf 2015 houden we een registratie bij van de aanwezige zonnepanelen. Vanaf 2019 vragen we bewoners te melden wanneer zij zonnepanelen op het dak plaatsen. Deze informatie is in het verleden aangevuld met wat zichtbaar is op de daken in ons dorp. Vanaf begin 2022 is de registratie uitgebreider en accurater omdat gebruik gemaakt kan worden van data uit de aanvragen voor een stimuleringsbijdrage. De afgelopen maanden heeft nogmaals een volledige visuele inspectie van het aantal zonnepanelen op daken plaatsgevonden. Desondanks zal het aantal panelen en het opgewekt vermogen een onderschatting zijn, omdat we in de eigen registratie ongetwijfeld adressen met panelen zullen missen.

WEN, 2-4-2025